

***Rak szyjki macicy
„Kim” jest cichy
zabójca kobiet?***

MICHALINA GRYGLEWSKA

STUDENTKA V ROKU KIERUNKU LEKARSKIEGO COLLEGIUM
MEDICUM UNIWERSYTETU ZIELONOGÓRSKIEGO

WICEPRZEWODNICZĄCA SKN GINEKOLOGII I
POŁOŻNICTWA

CZŁONKINI IFMSA POLAND

WE WSPÓŁPRACY Z DR N. MED. RÓŻA POŻNIAK-BALICKA

A large, irregular pink brushstroke graphic that serves as a background for the title.

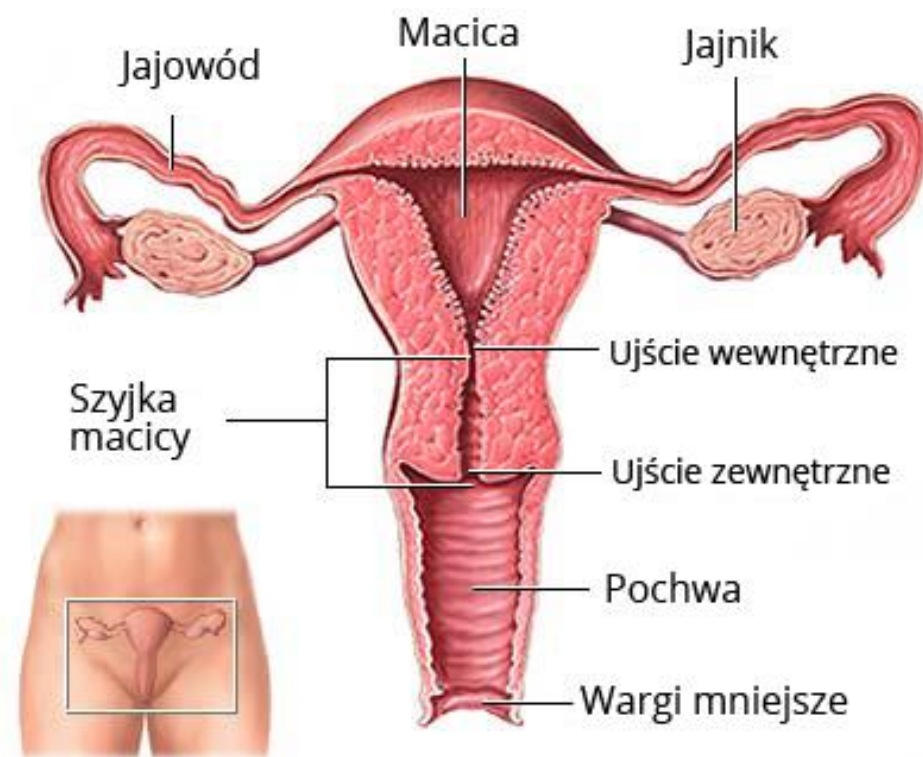
Plan spotkania

1. Informacje teoretyczne o budowie żeńskiego układu rozrodczego
2. Zmiany przednowotworowe i nowotworowe szyjki macicy
3. Przypadki kliniczne
4. Profilaktyka
5. Dyskusja

Budowa anatomiczna żeńskiego układu rozrodczego

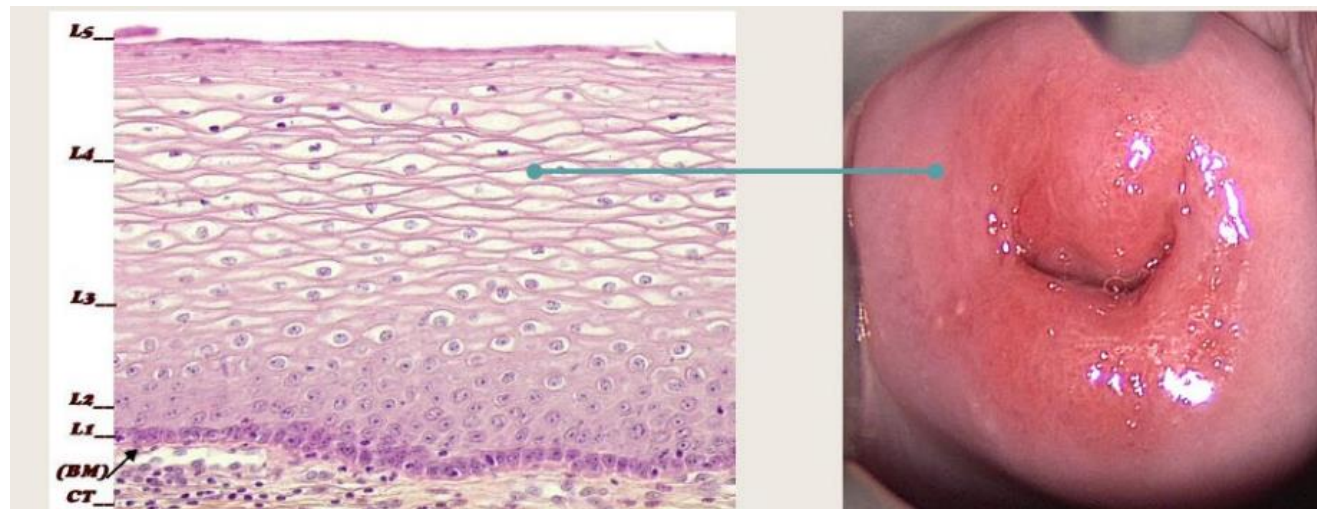
Budowa:

- Narządy płciowe wewnętrzne:
 - jajowody
 - jajniki
 - macica
 - pochwa
- Narządy płciowe zewnętrzne:
 - Wargi sromowe mniejsze i większe
 - Wzgórek łonowy
 - Łechtaczka
 - Spoidło przednie i tylne warg sromowych
 - Wędzidełka
 - Gruczoły
 - Dół łódeczkowaty przedsionka pochwy i wejście do pochwy

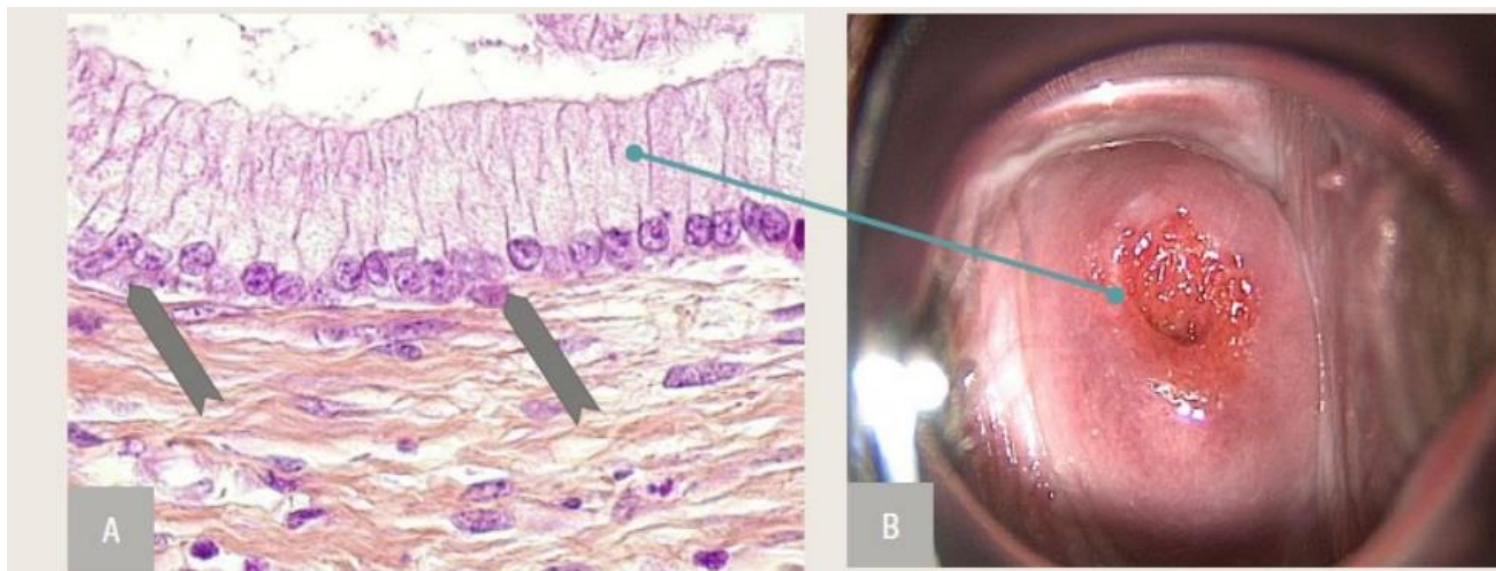

Budowa i funkcja szyjki macicy

- Budowa:
 - Zgrubiała, dolna część mięśniówki macicy
 - Tarcza szyjki macicy wystłana jest nabłonkiem wielowarstwowym płaskim nierogowaciejącym
 - Kanał szyjki macicy wystłany jest nabłonkiem jednowarstwowym śluzowym
 - W okolicy ujścia zewnętrznego szyjki „strefa przejściowa”*
- Funkcja:
 - Ochrona macicy przed zakażeniami zewnętrznymi
 - Podtrzymanie ciąży
 - Łączy pochwę z jamą macicy.

Structure of the ectocervix: CT=connective tissue, BM=basement membrane, L1=basal cells (1 layer), L2=parabasal cells (2 layers), L3=intermediate cells (around 8 layers), L4=superficial cells (5 or 6 layers) and L5=exfoliating cells.

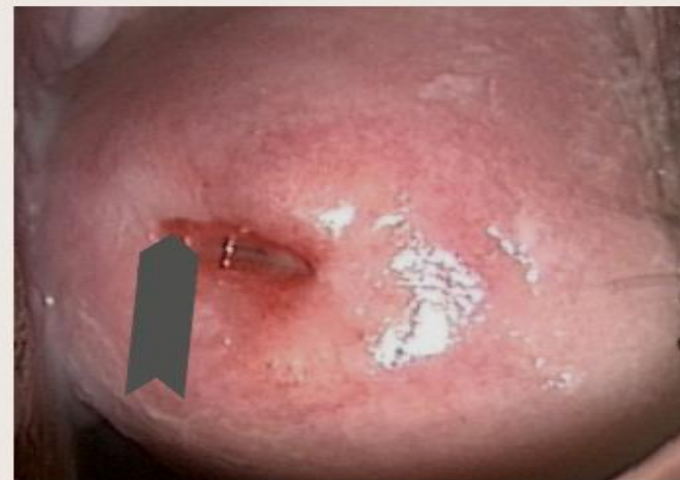
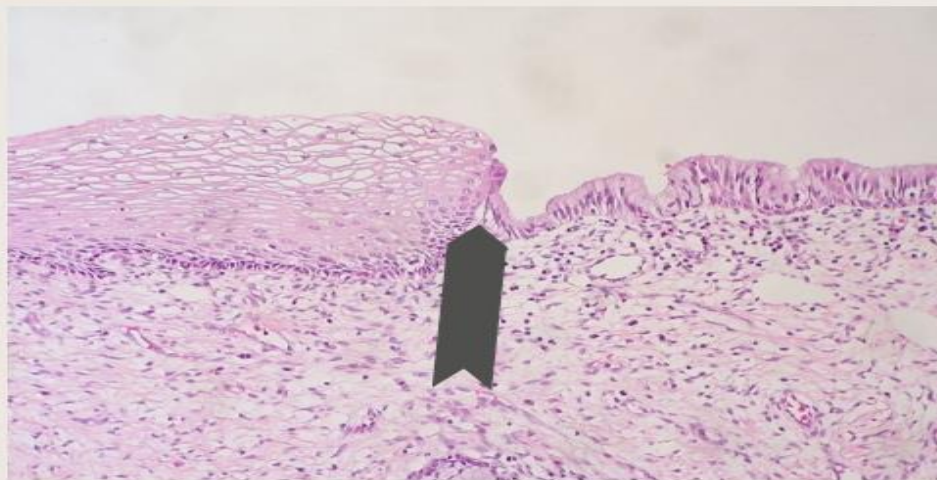

Normal endocervix: the columnar epithelium is composed of one layer of mucin secreting cells with few reserve cells (black arrow) – fig. 4a. Ectropion allowing the visualization of columnar epithelium – fig. 4b

„Strefa przejściowa”

Histology of the normal cervix: Squamocolumnar junction

Fig. 5

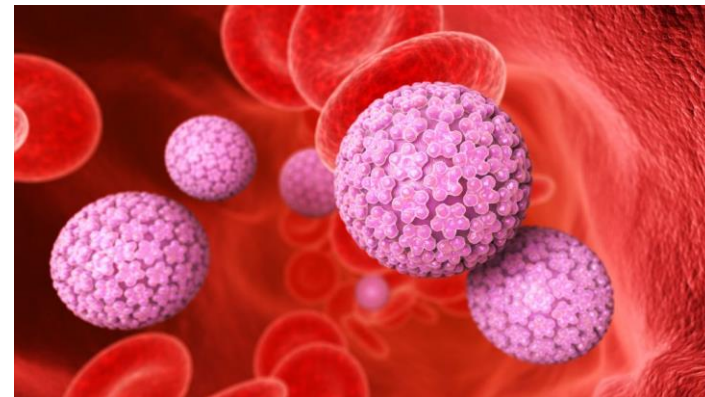
The squamocolumnar junction: marks the boundary between the squamous-lined ectocervix and the columnar-lined endocervix (arrows)

Pathological and histological images: Courtesy of Ed Uthman at Flickr

Rak szyjki macicy

STANY
PRZEDNOWOTWOROWE
I NOWOTWOROWE

Epidemiologia

- Czynniki wywołujące - infekcja HPV (human papilloma virus) wirus brodawczaka ludzkiego* - czynnik niezbędny, lecz niewystarczający
- 2020 roku na świecie odnotowano ponad 600 000 nowych przypadków raka szyjki macicy i ponad 340 000 zgonów. **Na świecie rak szyjki macicy zabija jedną kobietę co dwie minuty.**
- W krajach UE/EOG rozpoznaje się 33 000 przypadków raka szyjki macicy i ponad 13 000 zgonów z tego powodu.
- Polska ma jeden z najwyższych w Europie wskaźników zachorowalności i umieralności z powodu raka szyjki macicy. W 2020 roku odnotowano 3 862 nowych przypadków raka szyjki macicy i 2 137 zgonów.
- **Codziennie 6 Polek dowiaduje się, że ma raka szyjki macicy, 4 Polki umierają z powodu tej choroby.**
 - Inne czynniki wywołujące:
 - Palenie papierosów
 - Immunosupresja
 - Ryzykowne zachowania seksualne zarówno kobiet, jak i mężczyzn, którzy są wektorami zakażenia
 - 5x wzrost ryzyka u kobiet, których partnerzy deklarowali 20 lub więcej partnerek seksualnych w przeszłości
 - Kontakty seksualne z osobami zakażonymi

Epidemiologia cz.2

- ok. 75% aktywnych seksualnie kobiet pomiędzy 15, a 45 rokiem życia **było, jest lub będzie** zakażonych HPV
- Ocenia się, iż HPV odpowiada za rozwój **prawie 100%** stanów przedrakowych i raków szyjki macicy

- Harper D.M.: Prophylactic human papillomavirus vaccines to prevent cervical cancer: review of the Phase II and III trials. Therapy 2008;5(3):313-324

- Rekomendacje Polskiego Towarzystwa Ginekologów i Położników, Polskiego Towarzystwa Medycyny Rodzinnej, Polskiego Towarzystwa Ginekologii Onkologicznej, Polskiego Towarzystwa Wakcynologii oraz Polskiego Towarzystwa Kolposkopii i Patofizjologii Szyjki Macicy w zakresie szczepień profilaktycznych przeciwko zakażeniom wirusami brodawczaka ludzkiego w Polsce – Ginekologia i Perinatologia Praktyczna 2022

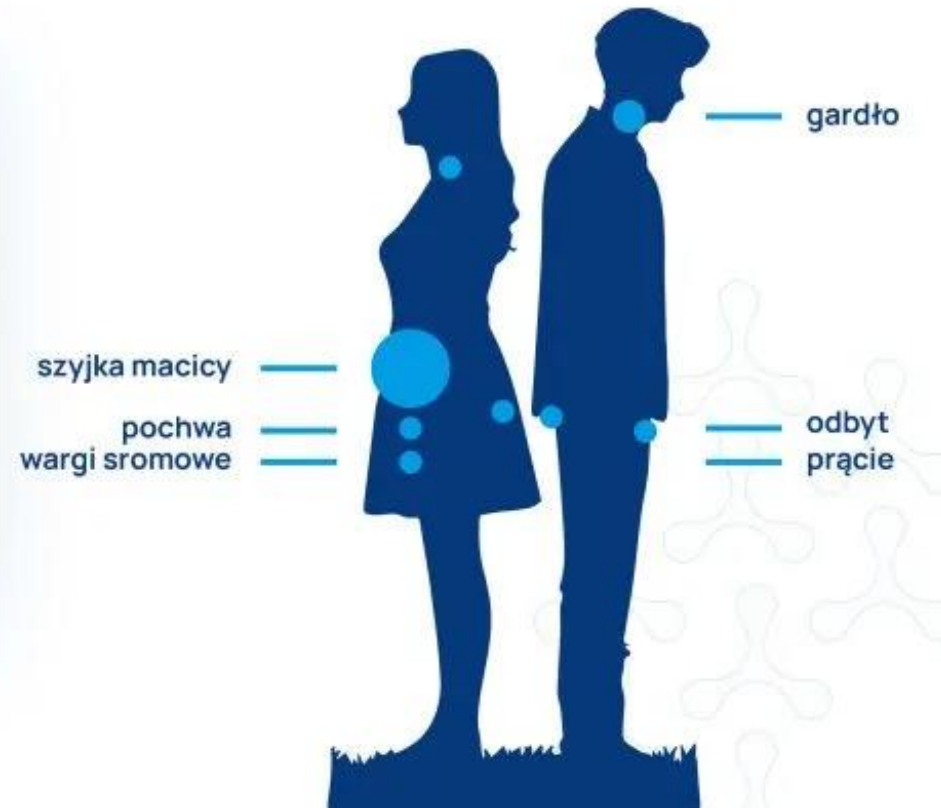
- Zakażenie może być :**

przemijające	przetrwale
w ciągu 2 lat dochodzi do samowyleczenia w 90% przypadków	nie dochodzi do samowyleczenia
związane ze zmianami LSIL	wbudowanie genomu HPV do DNA zakażonej komórki
nie pozostawia odporności	ekspresja onkogennych białek E6 oraz E7

Jak w schematyczny sposób dochodzi do infekcji?

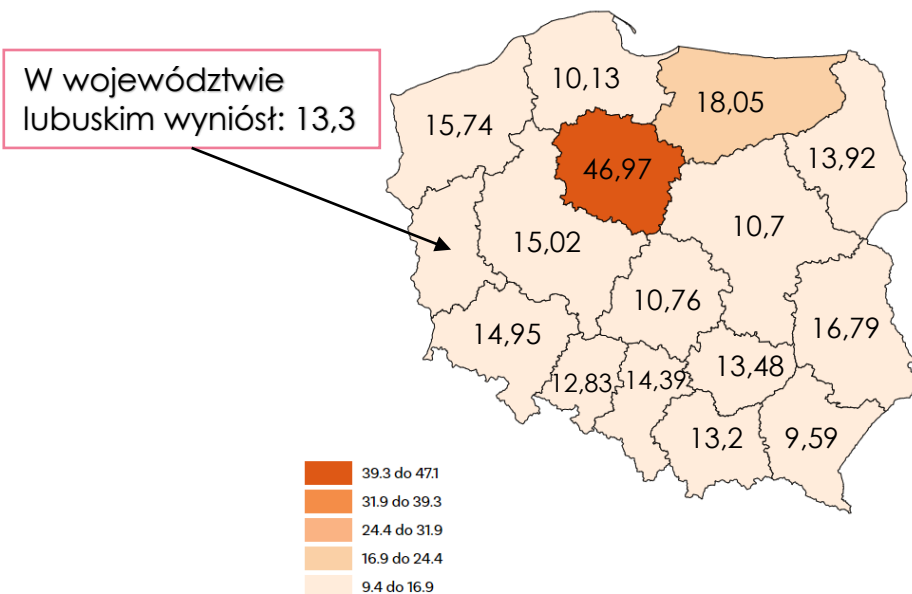
Lokalizacja nowotworów powodowanych przez wirusy HPV u kobiet i mężczyzn

lokalizacja	kobieta	mężczyzna
szyjka macicy	×	
wargi sromowe	×	
odbyt	×	×
prącie		×
pochwa	×	
gardło	×	×

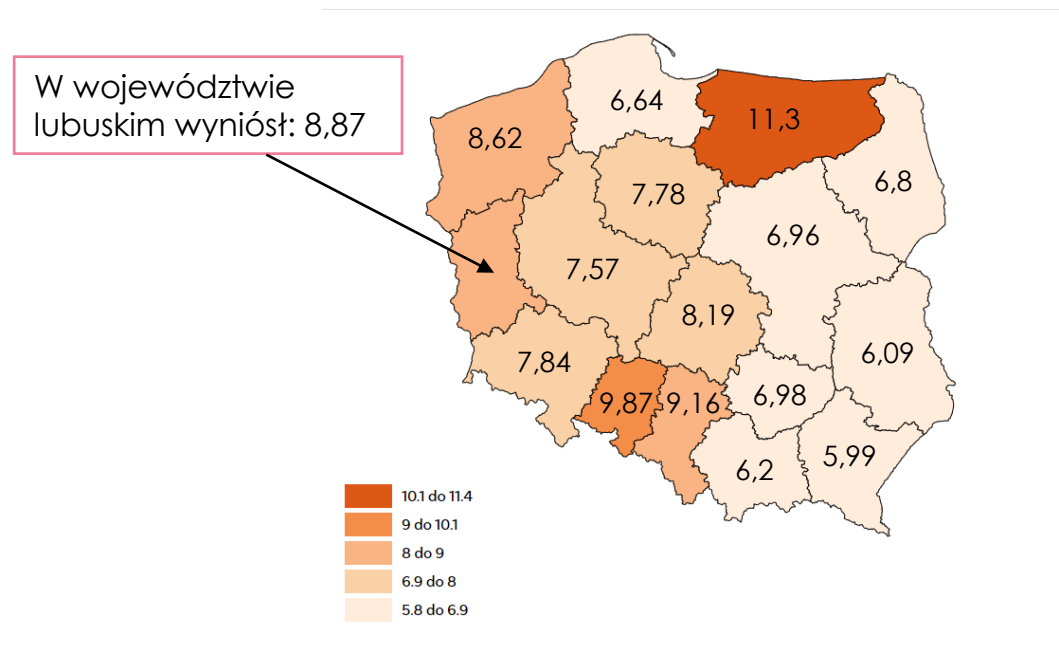

*Rozkład zachorowań i umieralności Polek z powodu raka szyjki macicy**

Zachorowalność na raka szyjki macicy w 2020 r. na 100 000 mieszkańców

Zgony z powodu raka szyjki macicy w 2020 r. na 100 000 mieszkańców

HPV

- wysoki potencjał onkogenny wykazują genotypy:
16,18,31,33,35,39,41,**45**,51,**52**,56,**58**,59,66,68
- łagodne zmiany skórne wywołują genotypy:1,2,3,4,7,10,41
- Niski potencjał onkogenny wykazują genotypy: 6,11 –
wywołują powstawanie kłykcin kończystych; wolna
progresja (kłykciny kończyste są bogatym rezerwuarem
wirusa)

Obrazy szyjki macicy

prawidłowa szyjka macicy

subkliniczna infekcja HPV

subkliniczna infekcja HPV i CIN

rak szyjki macicy

kłykciny szyjki macicy

kłykciny pochwy

kłykciny sromu

Objawy

W początkowym okresie brak objawów, dlatego ważna jest regularna cytologia.

Do pierwszych objawów należą:

- krwawienia kontaktowe,
- nieregularne krwawienia,
- upławy.

W kolejnym etapie rozwojowym dołączają:

- dolegliwości bólowe,
- **samoistne krwawienia** - Zaawansowany rak szyjki macicy często prowadzi do ciężkich, obfitych krwotoków z dróg rodnych, mogących być **nawet przyczyną zgonu**
- bezmocz,
- wodonercze,
- objawy związane z zajęciem przewodu pokarmowego (parcia, krwawienia z odbytu),
- obrzęki kończyn.

A large, irregular pink brushstroke shape serves as a background for the title and author information.

Przypadki kliniczne z Szpitala Uniwersyteckiego w Zielonej Górze

*Za uprzejmością
dr n. med. Róża Poźniak-Balicka*

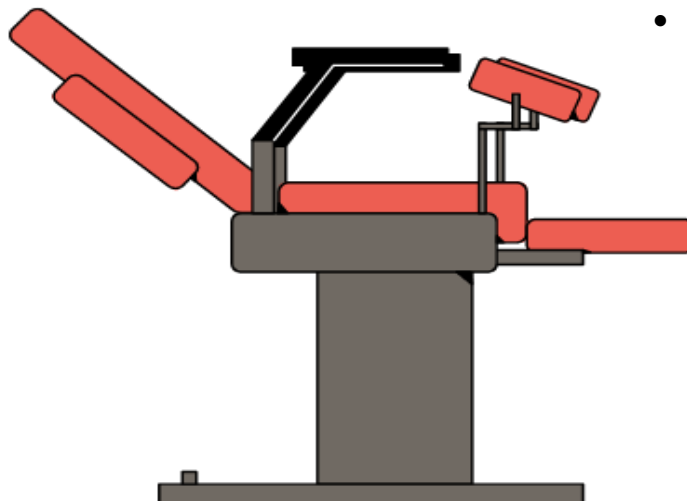
Przypadek 1 – 40 letnia pacjentka

Urszula

- Matka 11-letniego dziecka, żona
- Nie spożywająca alkoholu, nie paląca, dbająca o siebie
- Aktywna zawodowo i społecznie
- BMI 25

Początek ?

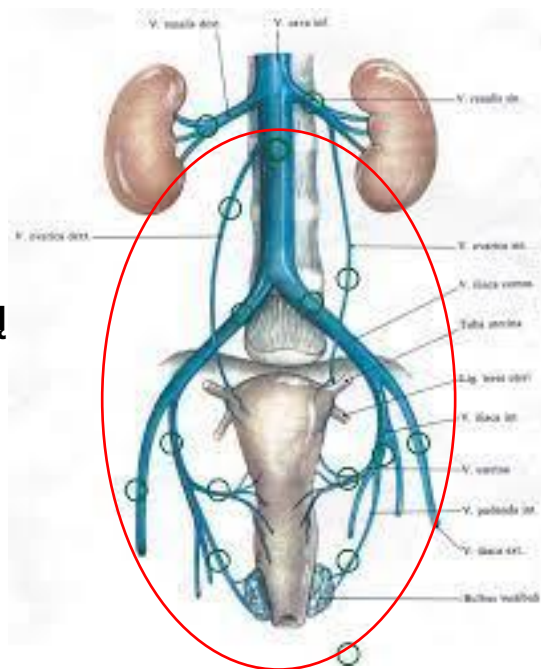
- Pierwszym objawem były krwawienia z dróg rodnych poza terminem miesiączki
- Miesiączki od kilku miesięcy o różnym nasileniu
- Pacjentka z nowotworem w stadium zaawansowania FIGO IIIC2r
- Rokowanie dotyczące 5-letnich przeżyć u chorych z rakiem szyjki macicy w III stopniu zaawansowania **wynosi 45%**

W trakcie diagnostyki i leczenia

Diagnostyka:

- Wykryto **raka płaskonabłonkowego G1 szyjki macicy**
- Rak związany z infekcją **wirusem HPV**
- **Rak szyjki macicy** naciekający macicę z zajętymi węzłami chłonnymi okołaortalnymi do poziomu odejścia tętnic nerkowych od aorty brzusznej

Obszar zajętych węzłów chłonnych – wynik PET

Leczenie:

- Zakwalifikowana do leczenia chemioterapią indukcyjną
- Po dobrej odpowiedzi po przebytych 6 cyklach, zakwalifikowano ją do radiochemioterapii
- Uzyskano remisji ww.chłonnym okołaortalnym z regresją szyjki macicy po leczeniu skojarzonym z teleradioterapią
- Całe leczenie zakończone w tym tygodniu
- Kontrola za 3 miesiące – TK, bad. Ginekologiczne, do rozważenia PET-CT

Jak się chronić przed zakażeniem HPV?

Rak szyjki macicy
„Kim” jest cichy zabójca kobiet?

Profilaktyka raka szyjki macicy obejmuje:

Schemat szczepień

SCHEMAT SZCZEPIEŃ PRZECIWKO HPV	CERVARIX	GARDASIL 9
dzieci i młodzież od 9 do 14 lat	schemat 2-dawkowy (0, 5-13 miesięcy)	schemat 2-dawkowy (0, 6-12 miesięcy)
dorośli i młodzież od 15 lat	schemat 3-dawkowy (0, 1, 6 miesięcy)	schemat 3-dawkowy (0, 2, 6 miesięcy)

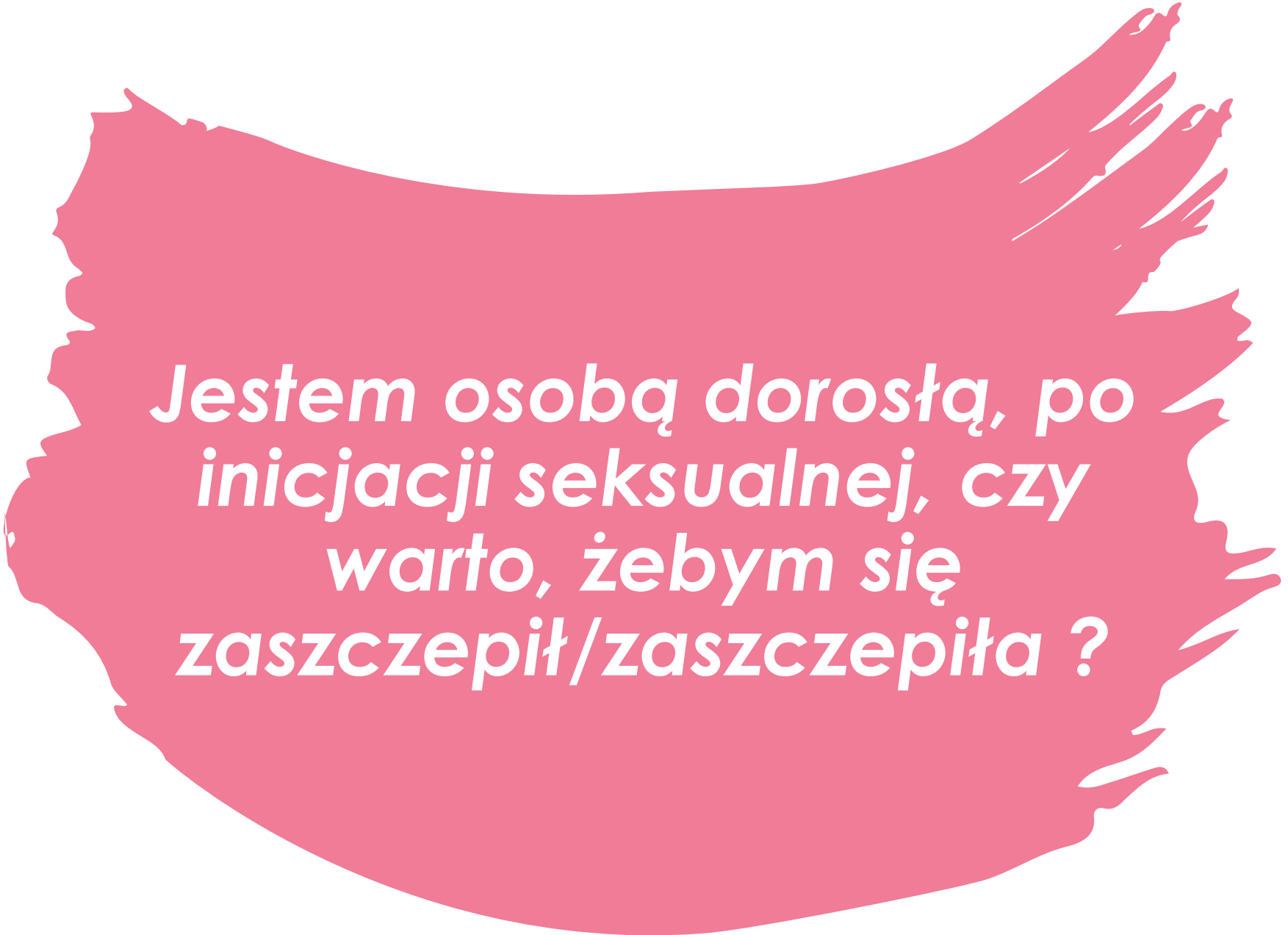
Refundacja szczepionek przeciwko HPV

- Powszechny program bezpłatnych szczepień przeciw HPV jest skierowany do dziewcząt i chłopców **po ukończeniu 11. roku życia do ukończenia 14. roku życia.***
- *W Polsce w powszechnym programie szczepień przeciw HPV bezpłatnie dostępne są 2 szczepionki: 2-walentna szczepionka Cervarix i 9-walentna szczepionka Gardasil 9.
- Szczepienia przeciw HPV w ramach programu podawane są w dwóch dawkach. Odstęp między tymi dawkami w programie wynosi od 6 do 12 miesięcy
- Od 2 września 2023 r. szczepionka 2-walentna Cervarix przeciw HPV jest bezpłatna dla wszystkich dzieci **od 9 do 18. roku życia.**

Zgłaszalność na badania cytologiczne w skali kraju z programu NFZ w 2023 roku:

11,36%

Według stanu na dzień 1 stycznia 2024 r.

A large, irregular pink brushstroke shape serves as a background for the text.

***Jestem osobą dorosłą, po
inicjacji seksualnej, czy
warto, żebym się
zaszczepił/zaszczepiła ?***

***ODPOWIEDŹ
BRZMI :
TAK!***

- Chociaż szczepionki profilaktyczne nie mają efektu terapeutycznego to pojawiło się jednak szereg dowodów świadczących **o niższym odsetku nawrotów zmian przedrakowych szyjki macicy** u kobiet szczepionych p-HPV niż u nieszczepionych
- Zalecany jest schemat 3 dawkowy u osób dorosłych
- Koszt 3 dawek Cervarix – ok 834 zł (1 dawka 278 zł)
- Koszt 3 dawek Gardasil 9 – od 1167 zł (1 dawka 389 zł), średnio 1650 zł

*A ty kiedy ostatni raz
robiłaś cytologię?*

ZAPISZ CYTOLOGIĘ
W SWOIM
KALENDARZU

*Po zakończeniu
wydarzenia zapraszam na
naucę wżiernikowania,
pobierania cytologii i
badania
ginekologicznego*

Bibliografia:

- Grzegorz H. Bręborowicz, Ewa Nowak-Markwitz, Tomasz Rechberger – *Sytuacje kliniczne w ginekologii, onkologii ginekologicznej i uroginekologii*
- Grzegorz H. Bręborowicz – *Położnictwo i ginekologia tom 2*
- Raporty z Krajowego Rejestru Nowotworów - <https://onkologia.org.pl/pl>
- Rekomendacje Polskiego Towarzystwa Ginekologów i Położników, Polskiego Towarzystwa Medycyny Rodzinnej, Polskiego Towarzystwa Ginekologii Onkologicznej, Polskiego Towarzystwa Wakcynologii oraz Polskiego Towarzystwa Kolposkopii i Patofizjologii Szyjki Macicy w zakresie szczepień profilaktycznych przeciwko zakażeniom wirusami brodawczaka ludzkiego w Polsce – *Ginekologia i Perinatologia Praktyczna 2022*
- <https://www.nfz.gov.pl/dla-pacjenta/programy-profilaktyczne/dane-o-realizacji-programow/>
- <http://www.mlecznewsparcie.pl/2017/01/diagnostyka-chorob-szyjki-macicy/>
- <https://szczepienia.pzh.gov.pl/australia-moze-byc-pierwszym-krajem-ktory-wyeliminuje-raka-szyjki-macicy/>
- <https://www.prawo.pl/zdrowie/szczepionki-i-szczepienia-na-hpv-bezplatne,521504.html>
- <http://onkologia.org.pl/nowotwory-szyjki-macicy-kobiet/>

Dziękujemy!

Michalina Gryglewska

Adres e-mail:
michalinagryglewska@gmail.com

Wpisz cytologię w
swój kalendarz

Twoje zdrowie, twoja odpowiedzialność

